Izhajajo vsako jutro.

Veljajo do konca leta 1918 20 K.
Za četrt leta K 10·—.
Mesečno K 3·50.

Posamezna številka 20 v.

Oglasi po dogovoru.

NOVICE

Uredništvo in upravništvo je v „Zadružni tiskarni“, Dunajska cesta št. 7.

Telefona št. 180.

Uredništvo je strankam na razpolago od 6—7. ure zvečer.

Št. 39. V Ljubljani, sobota dne 17. avgusta 1918. Leto I.

Naš cesar.

Leta 1848. se je tresla in zibala vsa Evropa. V imenu svobode, v imenu demokracije je vstajal narod za narodom, zatresla se je država za državo. Začele so se vojske na zunaj in vojna doma, a skoro nobene države ni stresal revolucijski duh in vojni vihar tako kakor staro našo Avstrijo. V takem viharju je prevzel dedščino svojih pradedov ranjki vladar Franc Jožef I.

A kaj je bilo l. 1848. z vsemi svojimi viharji v primeri s potresom svetovne vojske, ki tare in lomi danes ne le Evrope, ampak cel svet. Proti naši državi se je dvignilo vse, kar ima moč in veljavo. Vzdignili so se sovražniki zunaj, računajoč z vso gotovostjo, da bi prvi vojni stres podrl staro zidovje. Res se je spočetka krhalo in rušilo, sovražnik je stal daleč v notranjosti naše skupne domovine. Svet zunaj je vriskal v veseli nadeji, da bije starodavnemu cesarstvu zadnja ura, naša srca so postajala skoro malodušna vsled vnanjega pritiska, država se je tresla v svojih temelji — v takem položaju je zasedel prestol naš sedanji vladar.

Grozo in strah vojne je poznal iz lastne izkušnje. Toda srce mu ni upadlo. Vsi narodi monarhije so se tesno združili v odpor proti vnanjemu sovražniku. Z združenimi močmi je šlo, danes ne stoji na tleh monarhije noben sovražnik več. Ruska premoč je strta, rumunska nevarnost je izginila in zmagoslavne čete stoje daleč na italijanskih tleh.

„Toda cilj še ni dosežen,“ tako je rekel cesar v svojem nastopnem govoru. Sovražnik še vedno upa, da bo razbil z orožjem v roki, kar so zgradila stoletja. Klanje se nadaljuje, tisoči in tisoči padajo. Vojna groza in strah še vedno divjata.

Kdo drugi bolj čuti vse to neizmerno gorje kakor presvitli naš vladar. Vojni metež pozna iz lastne izkušnje, težave in nadloge, katere mučijo zaledje, gleda vsak dan. Pomaga, kjer le more. Dunajčanje mu ne bodo pozabili, kako so preteklo zimo v času pomanjkanja transportnih sredstev cesarski konji vozili premog! Lepa pomoč, Toda le kaplja v morje! To ve v prvi vrsti vladar sam.

Vladar dobro ve, katera pomoč bi bila najizdatnejša. Mir! Za dosego miru je osredotočil vse svoje delovanje in kar je bilo možno, je storil. On je bil prvi, ki je ponudil sovražnikom svojo desnico v spravo in odklonili so jo. Ko je Sveti Oče pozval vse narode sveta, naj napravijo vendar na tak ali tak način konec krvoprelitju, je bil naš vladar prvi, ki je izjavil, da on je pripravljen, on hoče.

Ko se tudi tej ponudbi sovražniki v svoji slepi strasti niso odzvali in so jo kratkomalo odklonili, je poslal cesar svojega sorodnika v sovražno državo, da stopi z vodilnimi možmi v neposreden stik. Vse so sovražniki odklonili. Naš vladar torej pravi z mirno vestjo, da ni on kriv, če vojna traja dalje, on je storil, kar je mogel, da ohrani monarhijo in jo varuje vojske.

Kakor mu je na srcu mir od zunaj, tako želi miru od znotraj, domači mir je vir moči na zunaj. Cesar je povdarjal v svojem govoru, da so vsi narodi monarhije s požrtvovalnostjo in z navdušenjem zastavili vse svoje sile, da odbijejo sovražni naval, ta edinost ga navdaja z upanjem, da se bodo zedinili in zložili tudi doma, v korist svojo in mlade, prerojene Avstrije, ki se bo vzdignila kakor ptič Feniks iz vojnih ruševin in razvalin. Dan domačega miru in sprava sicer še ni prišel, tudi ga mogoče še ne bo tako brž, a prišel bo, ker mora priti. Prepričani smo, da bo cesar prvi, ki bo zastavil vso svojo silo in moč v dosego tega visokega in plemenitega cilja.

Mir zunaj, mir doma — to je cilj cesarjevega vladanja. On je mirovni vladar v najlepšem pomenu besede. Kot takemu mu želi ves slovenski narod največ sreče in danes se bodo vzdigovale k nebu naše najsrčnejše prošnje in molitve k Vsemogočnemu, naj rosi svoj blagoslov na mirovnega našega vladarja.

Avstrijsko vojno poročilo.

Napadi Italijanov odbiti.

Dunaj, 15. avgusta. (K. u.) Uradno.

Kakor zadnja podjetja na benečanski gorski froti, tako so tudi sovražni napadi na Tonale ostali brez uspeha. Severno ceste čez prelaz prodirajoče sovražne kolone so bile že v našem obrambnem ognju razbite. Na južni strani ceste se je sovražniku posrečilo, polastili se nekega opirališča na Monticellu, katero pa so mu vrli Štajerci 26. strel. polka kmalu zopet iztrgali. Tudi početkom zadnjih bojev opuščene stražne postojanke so naše čete zopet zasedle. Sovražnik se je skoraj povsod umaknil v svoje jarke. Naši letalci so ga zasledovali s strojnimi puškami.

Dunaj, 16. avgusta. (K. u.) Uradno.

Italijansko bojišče.

Novi italijanski napadi proti postojanki Montezzo so se zrušili ob odporu oddelkov 1. cesarskega polka. Sicer je potekel v odseku Tonale včerajšnji dan brez posebnih bojnih dejanj.

Na Monte Cimone so bile zavrnjene sovražne naskakovalne čete.

Albanija.

Nespremenjeno.

Šef gen. štaba.

*

Italijansko vojno poročilo.

14. avgusta. V visoki dolini Zebru (Val Tellina) so poskusili sovražni oddelki v noči 13. t. m. napasti naše izpostavljene postojanke na Payerjevem prevalu (točka 3434) in na Kraljevem vrhu (točka 3859), bili pa z ognjem artiljerije in infanteriie kakor tudi z ročnimi bombami odbiti. V ozemlju Tonala med izvirki Noce in dolino Genovo je streljala včeraj naša artiljerija koncentrično z učinkom in prizadejala sovražniku težke izgube. V varstvu ognja so izvršili naši oddelki drzne sunke. Posrečilo se jim je zasesti Montello (točko 3537), Punto di San Matteo) (točko 2684) in Costone, jugo-zapadno Cime di Zigolo (točko 2438). Naše čete so ujele nad 100 mož in uplenile nekaj strojnih pušk in obilnega materijala. Na ostali fronti so naše baterije na raznih točkah sovražnih črt ovirale gibanje sovražnika in zažgale skladišče materijala. Na spodnjem bregu Piave je bilo letalsko delovanje živahno. Barake, skladišča in železniške naprave v krajih Fucine in Ossana v dolini Sole (tonalsko ozemlje) so uspešno bombardirali naši aparati.

*

Pred našo ofenzivo proti Italiji.

Ženeva, 16. avgusta. Neko rimsko poročilo agenture Havas pravi, da je pričakovati neposrednjega pričetka nove ofenzive, ker je treba zdaj računati s tem, da ostane struga Piave suha.

Nemško vojno poročilo.

Angleško-francoska ofenziva začasno ustavljena. — Sovražnik obnovil ljute napade. — Nemci zbili v dveh dneh nad 50 letal.

Berolin, 15. avgusta. (K. u.) Uradno.

Vojna skupina kraljeviča Ruprehta.

Med Ysero in Scarpo živahno poizvedalno delovanje. Jugozapadno Ayette se je sovražni delni napad izjalovil pred našimi črtami. Severno Ancre smo ponoči izpraznili del naših sprednjih pozicij pri Pussieuxu in Beaumont-Hamelu. Izpraznjeni del je sovražnik popoldne zasedel.

Vojna skupina generala Boehna.

Nobenih večjih bojnih dejanj. Proti večeru med Ancro in Oiso naraščujoč artilerijski ogenj. Sovražni delni napadi ob obeh straneh Avre so bili zavrnjeni.

Vojna skupina nemškega cesarjeviča.

Pri sunku na južnem bregu Visle smo ujeli kolodvorsko posadko v Breuilu. Neka nemška letalska flotilja je ustavila angleško letalsko skupino, ki je plula proti nemški meji, pri čemer je izgubil sovražnik pet letal. — Včeraj smo zbili 24 sovražnih letal in 1 privezni balon.

Berolin, 15. avgusta zvečer:

Nič novega.

Berolin, 16. avgusta. (K. u.) Uradno.

Vojna skupina prestolonaslednika Ruprehta.

Predpoljski boji ob Kemmelu in pri Vieux Borquinu. Močnejši sunki sovražnika južno Lyse, pri Ayette in severno Ancre so bili odbiti.

Vojna skupina generalnega polkovnika von Boehna.

Zahodno Roye in jugozahodno Uoyona silen ognjeni boj, ki so mu sledili na obeh straneh Avre, proti Lassignyju in na višinah zahodno Oise sovražni napadi. Južno Thiescourt je ostala pristava Aitiche v rokah sovražnika. Sicer smo odbili njegove napade pred našimi postojankami, deloma v protisunku. Težke izgube je utrpel sovražnik v bojih pri Lassignyju. Naskočil je do šestkrat zaman in je bil po deseturnem srditem boju vržen nazaj v njegove izhodne postojanke.

Vojna skupina nemškega cesarjeviča.

Ob Vesli se je zvečer ojačilo ognjeno delovanje in je ostalo čez noč živahno.

Včeraj smo sestrelili 24 sovražnih letal. Poročnik Udet si je priboril svojo 54. in 55., nadporočnika Koermeske in Loerzer svoji 50., poročnik Neckel svojo 22. in 23., poročnik Roeth svojo 21. zmago v zraku.

Večerno poročilo.

Berolin, 16. avgusta. Na obeh straneh Avre so se izjalovili močni sovražni napadi z velikimi izgubami za sovražnika.

von Ludendorff.

Podvodna vojska.

Berolin, 16. avgusta. (Uradno.) V Sredozemskem morju so potopili naši podvodniki šest parnikov z 22.000 tonami, med temi transportni parnik od 6000 ton.

* * *

Letalci nad Parizom.

Pariz, 15. avgusta. Sovražni letalci so metali bombe na Pariz.

Poljska legija v Franciji.

Ženeva, 15. avgusta. „Matin“ javlja, da ustanovi francosko armadno vodstvo poljsko legijo. Vse na Francoskem živeče Poljake bodo prisilili, da vstopijo v legijo.

Strahove vidijo.

Ženeva, 15. avgusta. „La Bataille“ poroča, da so na Angleškem odkrili veliko rojalistično zaroto, v kateri igra glavno vlogo vojvoda Orleanski.

Wilsonovo potovanje v Evropo.

Berolin, 15. avgusta. „Berl. Tagbl.“ javlja, da glasom francoskih uradnih poročil Wilson ne pride v Evropo. Tudi na ameriškem poslaništvu v Parizu ne vedo ničesar o potovanju.

Kongres socijalistov v Italiji.

Chiasso, 16. avgusta. Po pogajanju med min. predsednikom Orlandom in nekaterimi poslanci socijalistov prekliče vlada najbrže prepoved socijalistovskega kongresa.

Francoski socijalisti in mir.

Ženeva, 15. avgusta. Longuet je izjavil, da se bodo francoski socijalisti udeležili social. konference samo pod naslednjimi pogoji: Konferenca mora zborovati v Parizu, povabiti se morajo ruski socijalisti vseh struj, torej tudi boljševiki, grški venizelisti morajo biti izključeni.

Jeseni se odloči?

Kodanj, 15. avgusta. Nevtralni krogi so informirani, da se antanta mrzlično pripravlja, da bi dovedla tekom prihodnjih 10 tednov vojno do odločitve. Neugodno vreme, ki ga je pričakovati jeseni, onemogoča večje operacije. „L' homme libre“ napoveduje, da peto vojno leto na vsak način prinese konec vojne in zmago antante. Jeseni 1918 se zasuče vojni položaj.

*
* *

Sestanek v nemškem glavnem stanu.

Berolin, 16. avgusta. Sestanek zveznih vladarjev vzbuja v berlinskem časopisju veliko nervoznost. Listi poudarjajo, da ima ljudstvo pravico zvedeti, kaj se godi.

Dunaj, 16. avgusta. Poročilo o uspehih sestanka vladarjev bo izšlo šele po cesarjevem povratku na Dunaj, torej v soboto ali nedeljo. Poročila iz Berolina, ki pravijo, da so avstropoljsko rešitev zavrgli, ne odgovarjajo resnici.

Dunaj, 16. avgusta. Uradno se poroča: Sestanek vladarjev Avstrije in Nemčije je utrdil iznova soglasje, ki vlada v vojaških in političnih ozirih. Ugotovilo se je, da ostaneta vladarja zvesta načelom, sklenjenim ob priliki majniškega sestanka, ki poglabljajo zvezo monarhije z Nemčijo. Ta načela odgovarjajo osebnim razmeram obeh vladarjev in ljudskim interesom. Vodilni državniki in vojaški dostojanstveniki so se temeljito razgovarjali o tem.

Ministra vnanjih zadev grofa Buriana in general-polkovnika Arza je sprejel nemški cesar v posebni avdijenci, naš cesar pa grofa Hertlinga in Hindenburga.

Skoro istobesedno poročilo o sestanku objavlja tudi Wolffov urad.

*

Poljsko vprašanje.

Lvov, 16. avgusta. Poročajo iz Varšave, da bo poljsko vprašanje kmalu rešeno. Stališče nemške vlade in avstrijske sta se močno zbližali. Poljaki so prepričani, da se bodo njihove želje izpolnile.

Monakovo, 16. avgusta. Berolinski listi menujejo med kandidati za poljski prestol tudi nekega bavarskega princa. Kakor doznavajo „Münch. N. Nachrichten“ od poučene strani, kandidatura kakega bavarskega princa ne prihaja v poštev.

Varšava, 15. avgusta. Poljski listi javljajo, da se bo pri oddelku za politične zadeve ustanovil posebni resort za ogrske zadeve.

Boljševiki prosijo Nemce pomoči.

Neko stockholmsko poročilo „Tempsa“ pravi, da se bo boljševiška vlada kmalu obrnila do Nemčije s formalno prošnjo, da ji pride z orožjem na pomoč. Nastop antante proti Rusiji je ustvaril oni slučaj, ki so ga označili boljševiki v svoji deklaraciji z dne 27. marca kot sovražni napad s tretje strani. Boljševiki so prepričani, da se morejo rešiti le z vojaško intervencijo Nemčije.

*

„Journal de Geneve“ pa poroča, da je dal objaviti Trocki v svojem glasilu: Rusija ima voliti med nemško in japonsko okupacijo svoje zemlje in brezpogojno daje prednost prvi. Švicarski list pripominja na podlagi svojih informacij, da se rusko ljudstvo boji nove vojne. Nikdar več ne bo trpelo vlade, ki bi ga skušala zaplesti v nove sovražnosti. Nesmiselno se je v tem oziru vdajati iluzijam. Antanta dobiva drugačne vesti o razpoloženju v Rusiji le iz nezanesljivih virov, ki niso v nobenem stiku z današnjo Rusijo. Značilno je, da je pisal bivši ruski mornariški minister Lebedev, ki se je kot lev bil v francoski armadi in bil obsut z odlikovanji, osem dni po svojem povratku v domovino — prišel je namreč z najboljšim namenom v Rusijo, da bi tamkaj pridigal sovraštvo proti Nemčiji — v Pariz: „Nas Velikoruse nič ne brigajo Poljska, Litevska, Ukrajina, Kavkaz, Sibirija in nemške ambicije!“ Mesec dni življenja v Petrogradu je zadostoval, da je ta junak postal popolnoma drugačnega mišljenja.

Moskovski sovjet z bombami napaden.

Stockholm, 13. avgusta. (Zakasnelo.) Kakor poroča „Naš Vek“, se je v seji sovjetske vlade v veliki dvorani moskovskega gledališča začula močna bombna eksplozija, ravno ko je govoril sovjetski odposlanec Scheffer o aktualnem položaju. Takoj nato so slišali dve drugi eksplozji od takozvane carjeve lože sem, ki je bila polna dima. V dvorani je nastala panika. Eksplodirale so ročne granate, ki jih je prinesel s seboj neki rdeči gardist. Ta je trdil, da so mu po nesreči eksplodirale. Sam in 10 drugih oseb je bilo bolj ali manj ranjenih.

Padec boljševikov gotov? — Bodoči možje.

Kodanj, 16. avgusta. Moskovski listi z gotovostjo trdijo o skorajšnjem padcu boljševikov in da najbrže sledi režim socialnih revolucionarjev na čelu Vladimir Černov ali Boris Savinkov. Ni pa tudi izključeno, da nastopi vojaška protirevolucija, koje posledica bi bila vojaška diktatura generala Kornilova. Ta bi potem uvedel konstitucionalno monarhijo z velikim knezom Mihaelom, nasprotno pa zavzel zelo ostro stališče nasproti kaki vladi z velikim knezom Nikolaj Nikolajevičem, ker bi to ne bilo nič drugega nego zmaga nad reakcijo.

Trocki na fronti.

Moskva, 14. avgusta. (Ag.) Revolucijonarno razpoloženje med delavci in kmeti republike sovjetov se je utrdilo, ker so si svesti, da grozi od vseh strani nevarnost revoluciji. Razpoloženje je radi uspehov na fronti boljše.

Moskva, 14. avgusta. Vojni komisar Trocki biva na fronti. Vojaki so ga burno pozdravili. Trocki jih je s plamtečim govorom spodbodel na boj proti protirevoluciji.

Moskva, 14. avgusta. Revolucijonarji so zasedli Simbirsk. Proga v Jekaterinograd je zasedena od sovjetov; čete se bližajo mestu. Vsak čas bo tudi mesto zasedeno od sovjetov.

Moskva, 14. avgusta. Železnica Ufa—Simbirk je deloma v rokah sovjetskih čet. Tudi na iztočni čehoslovaški fronti so boljševiki napredovali.

Moskva, 14. avgusta. Iz Orenburga javljajo, da se je šest tisoč kozakov z orožjem in opremo pridružilo četam sovjetov. V mestih in krajih, ki jih imajo zasedena Čehoslovaki, se širi revolucijonarno gibanje.

Kijev, 15. avgusta. Oddelek armade prostovoljcev je pod poveljstvom Erdelyjevim zasedel Jekaterinodar v kubanski pokrajini.

Boj proti Čehoslovakom.

Moskva, 15. avgusta. Agentura javlja, da je poslala sovjetska vlada na fronto 15 agitatorjev. V svojem poslovilnem govoru je opozarjal Lenin na nalogo, katero naj izvrše agitatorji. Rekel je, naj dvignejo moralno zavest čet na visoko stopnjo, da bo tvorila armada trdno enoto, ki se zaveda resnosti položaja. Tudi delavske organizacije bodo odposlale agitatorje.

Rotterdam, 16. avgusta. Iz Vladivostoka javlja dopisnik „Timesu“, da preti Čehoslovakom v Sibiriji nevarnost, da jih odrežejo.

Berlin, 15. avgusta. Iz Moskve došla poročila pravijo, da se položaj boljševikov izboljšuje.

Alliranci se umikajo.

Moskva, 14. avgusta. Uradno poročilo o položaju na murmanski fronti pravi, da so antantne čete po šestdnevnem neprestanem boju opustile nadaljnje prodiranje in se umaknile. Stanje naših (boljševiških) čet je dobro. V Arhangelskem je položaj za antantne čete ugoden.

Odhod angleških diplomatov iz Moskve.

Roterdam, 15. avgusta. Kakor poročajo iz Londona, je angleška vlada pozvala svojega zastopnika Lockharda z vsem osobjem iz Rusije.

Nemške divizije za Sibirijo.

Ženeva, 15. avgusta. „Echo de Paris“ pravi, da nameravajo Nemci poslati v Sibirijo 2 divizije, da pri Irkutsku prerežejo zvezo med Irkutskim in Vladivostokom in tako tamošnjim Čehoslovakom pretrgajo zvezo z Evropo.

Angleži pred Bakujem.

London, 16. avgusta. Reuter javlja, da je angleški vojaški oddelek dospel od bagdadske fronte preko kaspiškega morja pred Baku. Tamošnja posadka šteje okrog 8000 mož, ki drži postojanke na zapadni strani mesta. Vse tamošnje čete so brez topništva.

Nemški poslanik na Ukrajini.

Berolin, 16. avgusta. Ukrajinski brzojavni urad poroča, da misli zastopnik Nemčije, veleposlanik Mumm zapustiti Kijev. Ta vest je popolnoma neutemeljena in je pač nastala, ker kani poslanik Mumm nastopiti svoj dopust.

Kijev, 15. avgusta. (K. u.) Kozaška država sporoča, da prodirajo Kozaki z zapada in severozapada zmagovito proti Caricinu. Kozaki so levi breg Dona očistili in stoje le še en dan pred Caricinim. Glasom poročil listov, so Kozaki iz severne donske pokrajine vdrli v gubernijo Voronjež.

Ukrajina ostane napram Japoncem nevtralna.

Ženeva, 16. avgusta. Z Ukrajine se javlja semkaj, da ostane Ukrajina nevtralna z ozirom na izkrcanje Japoncev v Vladivostoku; nevtralnost bo proglasila tudi za slučaj, da postane Ukrajina pozorišče novih bojev.

Dunaj, 16. avgusta. Hetman Ukrajine je potrdil zakon, ki uvaja z jesenjo 1918 na vseh ukrajinskih srednjih šolah obvezni pouk v ukrajinskem jeziku, ukrajinski zgodovini in zemljepisju.

Rdeča garda.

Po poročilih antantnega časopisja Rdeča garda rapidno razpada. Od 60.000 petrograjskih rdečih gardistov jih je ostalo komaj 15.000. Večina dezertira in vzame svoje orožje s seboj ter se noče več vojskovati.

V Moskvi se je vršil kongres vojnih komisarjev, na katerem je imel Trocki daljši govor. Med drugim je izvajal: „Ne tajim dejstva, da se nahajajo v rdeči armadi razni banditje in lopovi, da se čutijo rdeči gardisti le zato močne, ker imajo orožje, in da nesramno zahtevajo izredno veliko mezdo, mnogokje do 500 rubljev, drugod še več.

Trocki je potem naročil vojnim komisarjem vplivati na rdeče gardiste v tem smislu, da z ljudskim denarjem bolj varčujejo, kajti „prav dobro jim je znano, da ima ljudstvo v svoji celoti v rokah državno gospodarstvo“.

Ni vse zlato.

V angleški zbornici je opozoril lord Inchcape, eden vodilnih angloindijskih trgovcev, lastnikov parobrodov, bankir in ravnatelj sueške kanalske družbe, katerega vlada že dolgo let uporablja za važne misije, na preteči finančni položaj Angleške in svaril vlado pred prenagljenimi rekonstrukcijskimi načrti za čas po vojni. Lord Inchcape je izvajal, da se je vsled davka dohodek 10.000 funtov skrčil na 5000. Angleški sodnik, ki ima 5000 funtov šterlingov plače, dobiva v resnici le 3200 funtov letno. Bati se je, da se bodo vsi najbolj nadarjeni možje s takim obdavčenjem iz Anglije prepodili. Ne da se tajiti, da je finančni položaj naših sovražnikov še slabejši kakor pri nas, toda to je slaba tolažba. Če traja vojna do marca 1919, bo angleški narodni dolg znašal šest milijard funtov. Obrestovanje in odplačevanje dolga bo letno znašalo 330 milijonov funtov. Oskrbni stroški so pred vojno znašali 220 milijonov letno; sedaj bo pa proračun izkazoval gotovo trikratno svoto, t. j. 700 milijonov funtov letno.

O valuti in kurzu je dejal lord Inchcape: Vsled naših velikanskih obveznosti v inozemstvu bo postal položaj za inozemski kurz našega denarja po vojni rešen. Naša domača valuta je le papirna valuta. Nič manj kakor 260 milij. funtov šterlingov imamo v prometu, ki so pa le z majhnim odstotkom zlata pokriti. Prebitek je krit le z vladnimi zakladnimi listi. To je sicer zelo lahek način, financirati vojno; toda ravno isti tiskarski stroj za bankovce je upropastil Rusijo. Tudi vsaka druga država močno trpi vsled tega sistema, ki sicer za nekaj časa pomaga čez denarne težkoče, a vzdigne konečno vse cene. Leta bodo prešla, predno bomo izplačali te zakladne liste in pridemo na naše staro stališče v mednarodni financi in res do prave zlate valute.

Kar se tiče blagostanja, se danes varamo sami sebe, kajti blagostanje je le navidezno, če kaka država jemlje posojila in izdaja denar. Položaj se bo takoj izpremenil, ko se neha izposojevanje in izdajanje. Med vojno smo vsled sovražnikovih napadov izgubili okoli 8 milijonov ton naših trgovskih ladij. Velik del naše mednarodne trgovine se sedaj nahaja v drugih rokah. Trgovske zveze, če se bodo sploh kedaj, se bodo mogle dobiti nazaj šele čez leta. Morda bo res po sklepu miru kratko časa zacvelo trgovstvo, toda trajnega mednarodnega blagostanja je pričakovati šele čez več let po vojni.

Iz domačih listov.

„Slovenec“ poroča o ustanovitvi Narodnega sveta. Pravi, da je bila mogoča ustanovitev šele po zmagi nad dr. Šusteršičem. Potem prinaša obširno poročilo o seji in štatut Narodnega sveta. Mi se bomo bavili s to tvarino, ko bomo imeli vsa poročila v rokah.

„Slovenski Narod“ pozdravlja obisk Čehov in Poljakov in pravi med drugim: „Ko smo bili Jugoslovani majnika meseca v Pragi, nam je češko ljudstvo na nepopisno prisrčen način pokazalo svoje bratsko mišljenje, in takrat smo Čehi in Jugoslovani še le vidno spoznali, da se je med nami vžgala iskra svete ljubezni, ki druži danes oba naroda v mnogo tesnejšo jednoto, nego bi nas mogle kedaj družiti zgol politične zveze in interesne skupnosti. — Ko pozdravljamo češke narodne voditelje na jugoslovanskih tleh, hitijo naše misli v kraljevsko Prago, med češki narod, in s prisrčno ljubeznijo se spominjamo češkega ljudstva, s katerim se čutimo ene v veliki ideji demokracije in svobode, ene v upanju in veri. — Jutri je dan češko-poljsko-jugoslovanskega bratstva. V velikem trenutku si podajemo roko ter pred vsem svetom obnavljamo prisego zvestobe v boju za našo eksistenco, v delu za našo bodočnost“.

„Naprej“ piše v uvodniku o slabih prehranjevalnih razmerah.

Po domovini.

Povodom cesarjevega rojstnega dne se vrši danes ob 8. uri dopoldne na Slovenskem trgu božja služba za vojaštvo, ki jo celebrira umirovljeni mornariški superior mons. Kokolj z veliko asistenco. Po božji službi bo vojaštvo defiliralo pred poveljnikom generalnim majorjem pl. Uherekom. Za urade, korporacije in druge se bo ob 10. vršila slovesna služba božja v stolnici. Budnice in mirozova ne bo radi pomanjkanja godbe.

Ustanovitev „Narodnega sveta“. Včeraj se je ustanovil v Ljubljani „Narodni svet“, v katerem je udeležena Vseslovenska Ljudska Stranka, Jugoslovanska socijalna demokratska stranka, ki sicer, kakor je rekel v svojem nagovoru dr. Korošec, ne pošlje svojih delegatov kot članov N. S., a se bo življenja N. S. vender udeleževala in Jugoslovanska demokratska stranka. Dalje so poslali v NS. svoje odposlance tržaško politično društvo „Edinost“, „Politično in gospodarsko društvo za Istro“, „Katoliško politično društvo za Slovence na Koroškem“. Dalmacija ne pristopi formalno k NS., ker bi vsled prevelikih prometnih težkoč dalmatinskim poslancem ne bilo mogoče prihajati k sejam NS., a stalno bodo prihajali nekateri delegati k posvetovanjem NS. v Ljubljano. Dr. Korošec je v svojem nagovoru povdarjal, da se jugoslovansko vprašanje mora urediti. Nemci in Mažari ga hočejo urediti po svoje. Zato naj enotno nastopajo vse politične organizacije, ki so za SHS. Pripraviti se je na trenotek, ko se nas bo vprašalo: Povejte natanko, kaj in kako hočete ... V to svrho smo se zbrali, da iščemo, kar še moramo doseči. Nato razvija načelnik dr. Korošec delovni načrt NS. Najprej bo NS. moral urediti vprašanje svojih financ. Obračati bo moral svojo posebno pozornost na narodno gospodarstvo, katerega čakajo v prihodnje največje naloge. Skrbeti bo moral NS. za javno upravo, zlasti za uradniško vprašanje. Temeljito se bo moral baviti z ustavnopravnimi vprašanji, zlasti pa bo moral zbirati statistični materijal za naše meje. V ta namen bo treba ustanoviti različne odseke. Pozdravil je zastopnike iz slovenskih pokrajin, iz Dalmacije in Banovine. Nato so sledili razni pozdravi. Poslanec Škulj se je pritoževal, da v delovnem načrtu ni kočevskih naselbin.

Sinoči so bili slovesno sprejeti na južnem kolodvoru tisti gostje, ki so bili že včeraj v Ljubljani in gostje, ki so prišli z večernim brzovlakom. Pred kolodvorom in na Dunajski cesti je bila zbrana velika množica, okolu 10.000 oseb.

Na kolodvoru je goste pozdravil ljubljanski župan dr. Tavčar, nakar sta odgovarjala Stanek in Glabinski. Množica je spremila goste, ki so se z domačimi gospodi peljali v desetih vozeh v hotel „Union“. Z balkona hotela „Union“ sta zopet govorila poslanec Stanek in Globinski. Na poziv podžupana dr. Trilerja je množica zapela „Lepo našo domovino“.

Grad je včeraj svetil Ljubljani s krasno razsvetljavo cesarju na čast.

V septembru ne bo državnega zbora. Nameravano zasedanje državnega zbora v septembru, ki naj bi obravnavalo davčne predloge, je še vprašanje. Posebno gosposko zbornični krogi kakor tudi slovanske stranke so naziranja, da je bolj umestno, posvetovati se o davčnih predlogah v jesenskem zasedanju, ki naj bi se začelo oktobra. Imenuje se 15. oktober kot prvi dan seje. Odseki bi potem začeli sklepati začetkom oktobra.

Socialisti in jugoslovansko vprašanje. Kakor javlja „Il Lavoratore“, nameravajo sklicati jugoslovanske socialistične stranke v Zagreb konferenco, da odločajo taktiko vseh socialističnih strank napram jugoslovanskemu vprašanju.

Vzorno okrajno glavarstvo mora biti okrajno glavarstvo v Logatcu. Nekje na Notranjskem so meseca februarja prosili za dovoljenje prodajati „Resnico“ in „Novice“. Ta vloga pa še do danes ni rešena! Takim uradnikom, ki tako hitro delajo, naj bi država ustavila plačo. Nekdo, ki ima zveze s tem okrajnim glavarstvom, je našim somišljenikom rekel: Vloga tudi še dolgo ne bo rešena! Vsekakor zanimiv avstrijski uradnik mora biti tisti, ki zavlačuje rešitev prošnje in kateremu ne prijajo nastop „Novic“ in „Resnice“. Prosimo deželno vlado, da zanj poizve in poskrbi, da se mu pojasni stališče, vloga pa vender že reši!

Odlikovanje ravnatelja Avstroogrske banke v Ljubljani. Finančni minister je podelil načelniku podružnice Avstroogrske banke v Ljubljani, inšpektorju Ivanu Gregoriču, priznalni dekret za njegove odlične zasluge in patriotično delo za vojno posojilo.

S srebrnim zaslužnim križem s krono na traku hrabrostne svetinje je odlikovana uršulinka Brigita Vidovič v Ljubljani za požrtvovalno samaritansko delo.

Za generalnega konzula II. razreda je imenovan konzul dr. Ivan Schwegel.

Ljudskošolske vesti. Suplentinja v Vremu Matilda Bevk je premeščena v Harje, Berta Šilovinac je imenovana za prov. učiteljico v Loškem potoku.

Odpuščene kazni. Cesar je odpustil 101 kaznjencu ostanek kazni. V Begunjah je odpuščen ostanek kazni 3 kaznjenkam.

Ljubljanski hotelir gosp. Friedl prevzame hotel Meran v Mariboru.

Izvažanje živeža iz Hrvatske je hrvatska deželna vlada prepovedala.

Za Vojaški dom v Ljubljani je daroval Josip Kosler, veleposestnik v Ljubljani, povodom cesarjevega rojstnega dne 200 K.

Razredna loterija. V razredni loteriji je zadela 30.000 kron številka 64.989.

Za nemško marko moramo sedaj plačevati 1 K 70 h.

„Cantiere Navale Triestino“, ladjedelnica v Tržiču ob morju, je imela na Dunaju občni zbor delničarjev. Iz poročila izhaja, da znaša škoda, ki jo trpi družba vsled poškodbe poslopij, strojev, orodja, zalog in drugih naprav, 5,276.000 kron, ter škoda na trgovskih ladjah 6,818.309 K. Vojna škoda znaša torej vsega skupaj 12 milijonov 94.510 K, dočim je delniška glavnica samo 9 milijonov. V smislu štatutov bi morala družba likvidirati. Zato je bila predlagana likvidacija podjetja. Ta predlog pa je samo formalnega pomena, ker je družba že sklenila z avstrijsko vlado pogodbo, glasom katere bo tudi vlada sodelovala pri saniranju. Družba je napravila sledeči sanacijski načrt: Delniška glavnica se zmanjša od 9 na 3 milijone kron, in sicer na ta način, da se dosedanja nominalna vrednost delnic skrči na eno tretjino. Lastniki teh delnic izgube torej dve tretjini svojega nominalnega premoženja. Namesto 200 kron, bo vsaka akcija samo 66⅔ K vredna. Nato se delniška glavnica zviša na 15 milijonov kron, izda se novih 60.000 delnic po 200 kron nominale s kurzno vrednostjo 250 kron. Del novih akcij prevzame avstrijska vlada, ki da vrhutega družbi večje posojilo.

Tudi perutnina in klobase se ne smejo uživati v brezmesnih dneh. V uradnem razglasu o zopetni uvedbi treh brezmesnih dni ni stalo da je prepovedano servirati in uživati perutnino in klobase v pondeljek, sredo in petek. Odredba se glasi: „Pod mesom se razumejo vsi užitni deli govedi, telet, prašičev, ovc, koz, konj zajcev, perutnine in divjačine, vštevši šunko in klobase, izvzemši pa vrste mesa, ki jih politična deželna oblast posebej označi in ki se napravljajo le iz krvi in notranjih delov zaklanih živali.

Vlak ju je povozil. V sredo popoldne je povozil vlak na ljubljanskem kolodvoru ogrskega infanterista Istvana Greseke, ki je bil težko poškodovan. Poškodovanec je skočil tik pred lokomotivo najbrže v samomorilnem namenu. Preteklo soboto ponoči pa je tovorni vlak povozil na levi progi med Zalogom in Ljubljano ruskega ujetnika Gregorja Bikova, ki so ga našli zelo poškodovanega. Umrl je med potoma v bolnišnico.

Sumljiva trojica. Na Brezovici pri Ljubljani je aretiral orožnik v vlaku tri moške, oblečene v vojaško obleko, ki se niso mogli legitimirati. Ob 12. ponoči so vstopili v osebni vlak in se hoteli brez voznih listkov peljati do Zidanega mostu. Trdili so, da so delavci iz Trsta, ki gredo po živila, a niso imeli nobenih sredstev. Najbrže so vsi trije dezerterji.

Zbirka perila za vojake, ki se vračajo iz vojnega ujetništva. V pred kratkim objavljeno začasno poročilo o uspehu zbirke se je pomotoma vrinila napačna navedba, ki bodi s tem popravljena. Navedenih 82 srajc, 60 spodnjih hlač in 1408 K 90 v ni nabral ves postojnski okraj, marveč — jih je nabrala edinole postojnska krajevna žendarmerijska postaja po občinah Postojna, Slavina in Bukovje. Ker obsega postojnski politični okraj 12 žendarmerijskih postaj, ki so tudi dosegle kaj lepe uspehe, bo celotna zbirka v postojnskem političnem okraju izdatno večja nego je bilo zadnjič izkazano pomotoma. Postojna sama je prispevala 75 srajc, 54 spodjih hlač in 466 K.

Podkupljeni železniški uradniki. Pred zagrebškim sodiščem se je začela obravnava proti celi vrsti železniških uradnikov, ki so zapleteni v pozornost zbujajočo zadevo vtihotapljanja mesa. Februarja meseca je sklenil zagrebški milijonar Macker z dobrodelnim odborom nastavljencev avstrijskih državnih železnic pogodbo glede dobave 2 do 3 vagonov svinjine po 50 K kilogram. Da bi pošiljatev spravil v Avstrijo, je podkupil postajenačelnika v Ozalju Hoppeja s 100.000 K, strojevodjo, ki je bil na dotičnem vlaku, z 20.000 K in postajenačelnika Fischa ravnotako s 100.000 K. Ko se je stvar zvedela in je bilo meso že v Avstriji, je postalo Mackerju žal za njegov denar in je z revolverjem v roki zahteval od podkupljenih postajenačelnikov svoj denar nazaj. Fisch mu je tudi res vrnil 100.000 K. Hoppe pa je trdil, da ni prejel niti vinarja. Bil je ovaden. Nato pa se je ustrelil. Vse uradnike, ki so zapleteni v to zadevo, so zaprli.

Velika železniška nesreča v Ukvah na Koroškem. Iz Beljaka poročajo, da sta trčila v Ukvah na Koroškem v sredo zjutraj ob 3. dva vlaka. Govori se, da je več oseb mrtvih in ranjenih. Promet je bil prekinjen par ur.

Smrt. Umrla je v Novem mestu v pondeljek 12. avgusta v 70. letu starosti občeznana in velespoštovana gospa Berta Vojska roj. Škrem, vdova po c. kr. dež. sod. nadsvetniku in posestnica. — V Gotni vasi pri Novem mestu je umrl občeznan posestnik in usnjarski mojster Gustelj Penca v starosti 78 let.

Osepnice na Štajerskem. V kraju Cirkulane, občina Sv. Barbara v Halozah na Štajerskem so se pojavili trije slučaji osepnic, v občini Gruškovec pa štirje, med njimi dva smrtna slučaja.

Aretacija obmejne straže. Iz Ormoža na Štajerskem se nam poroča: Žendarmerija je zaprla obmejno stražo ob dravskem mostu, poveljnika in infanterista. Straža je imela nalogo, preprečiti vtihotapljenje živil na Hrvatsko in s Hrvatskega na Štajersko in blago zapleniti. Straža pa je vse zaplenjeno blago prodala in denar zapila.

Brata v šali ustrelil. Iz Kapel pri Brežicah poročajo o veliki nesreči z orožjem. 15letni Karel Štancer in njegov 14letni brat Anton, oba dijaka realke v Mariboru in tam pri svojih starših stanujoča, sta prišla pred par dnevi k svojemu stricu, orožniškemu postajevodju v Kapelah, na kratek obisk. Dne 7. avgusta zgodaj je stric odšel v službo; drugi orožnik je pa po celonočni službi utrujen prispel domov, obesil puško na svoj prostor in se za kratek čas odstranil iz sobe, da vzame zajutrek; naboje je pa med tem pustil v puški. Fanta sta ostala sama v sobi, začela se vkljub opetovani prepovedi igrati s karabinerji, pomerita v šali drug na drugega, sprožita, misleč, da sta prazna, strel v rokah starejšega brata poči in mlajši brat leži s prestreljenimi prsi v krvi umirajoč na tleh. Z velikim naporom se je sosedom komaj posrečilo rešiti nesrečnega strelca, da ni sam sebe zabodel v blaznem jokanju, ko je videl kaj se je zgodilo.

Tat v uniformi kadeta. V Mariboru so zasačili krojaškega pomočnika Franca Vogrina, ki je bil marca mesca dezertiral od 5. dragonskega polka in je na to ropal in kradel, kar je dosegel. Mož se je najraje klatil v uniformi kadetnega aspiranta.

Griža se je pojavila v Št. Rupertu pri Celovcu. Obolelo je 40 oseb.

Oklic neaktivnim častnikom in njih sovrstnikom!

Skozi štiri trda vojna leta ste delili, neaktivni častniki, v ožjem prijateljstvu in orožnem bratstvu z aktivnimi častniki veselje in žalost, stiske in nevarnosti.

Hrabro in neustrašeno ter požrtvovalno ste kljubovali vsemu pomanjkanju in težavam, vsem težkočam vojaškega življenja.

S ponosom zreta armada in mornarica na neaktivni častniški zbor, čegar neminljivim junaškim činom dolguje domovina najglobljo hvaležnost.

Kri in orožje sta ustvarila nerazrušljive vezi med Vami in Vašimi aktivnimi tovariši, v sili in smrti nas je za vedno združila preizkušena skupnost usode.

Prevzeti od istega čuta dolžnosti, v neugasljivem veselju do dela, često celo v najtežjih razmerah ste tudi Vi neaktivni dušni pastirji in uradniki, docela posvetili vso svojo moč in svoje znanje v službi skupne stvari in se vredno uvrstili ob strani neaktivnih častnikov.

Čut skupnosti z oboroženo silo ne sme nikdar ugasniti, tudi tedaj ne, ko se boste, voditelji in vzgojitelji ljudstva v orožju, nekoč vrnili po zvesto izpolnjeni dolžnosti k svojim predvojnim poklicom.

Ohraniti morate v sebi in svojih dragih vse čase prisrčno čustvo skupnosti, svež duh velikega v vrstah slavne vojske prebitega časa, da bodo prospevali sadovi Vaših z lavorjem venčanih del v blaginjo domovine.

Danes, na rojstni dan našega prespoštljivo ljubljenega Najvišjega vojnega gospoda prihaja na Vas poziv, da se tesno združite.

Ta združitev se bo uresničila na uspešen način, ako se strnejo v bodočem mirovnem času neaktivni častniki in sovrstniki v tesnem stiku in naslombi s svojimi poklicnimi tovariši v društva.

Treba bi bilo takoj začeti s predpripravami, da se ustanove nova ali da se razvijejo že obstoječa društva, vpoštevajoč navodila ki se obenem za ustanovitev društev razglašajo in zvez neaktivnih častnikov in sovražnikov.

Nemeneč se za vsakdanja vprašanja brez strankarskega sovraštva, daleč od politike, posebnih koristi in osebnih željâ naj bi se neaktivni častniki povsod našli v zvestem soglasju, da ohranijo v prostih zvezah, v gojiščih dinastičnega in domovinskega mišljenja in čuvstvovanja staro preizkušeno prijateljstvo.

Baron von Stoeger-Steiner m. p.
generalni polhovnik.

*

Namen društev in zvez neaktivnih gažistov.

Društva in zveze neaktivnih gažistov so predvsem poklicane, brez političnih in nacionalnih tendenc gojiti dinastični in patriotični duh med seboj in v vseh drugih odnošajih z aktivnimi častniki.

Hussarekova reforma ustave.

„Čech“ poroča iz zanesljivega vira, da namerava ministrski predsednik preustroj ustave bolj jasno določiti, kakor se je dosedaj zgodilo v nejasnih namigavanjih. Ministrski predsednik se opira pri tem na zaupanje krone ter postopa v sporazumu z zaupniki desnice gosposke zbornice in v soglasju z vplivnimi osebami vseh narodov. Baron Hussarek namerava preustrojiti Avstrijo v konfederacijo narodnih držav, in sicer v konfederacijo nemške, češke, poljske, jugoslovanske in madžarske države. Za reformo v tem smislu so tudi poljski in jugoslovanski politiki.

K posvetovanju o ustavni reformi, ki se bo dovršila v posebni ustavni komisiji, bodo pritegnjeni poleg parlamentarcev tudi odlični možje znanosti, industrije in trgovine in poljedelstva iz vseh narodov. Delo naj se izvrši v prav kratkem času.

Izvedba nove ustave naj se nato prepusti ministrstvu, ki bi imelo zaupanje vseh narodov in na čigar čelu naj bi stal mož, čigar objektivnost se splošno priznava in ki uživa zaupanje in spoštovanje vseh narodov. V poučenih krogih se smatra, da bi bil za to mesto najbolj primeren profesor Lammasch, ki ima tudi glavni del pri načrtih za novo ustavo.

*

Ustavne reforme ne bo?

Dunaj, 16. avgusta. „Parlamentarische Correspondenz“ dementira poročilo „Čech“-a o ustavni reformi kot izmišljeno.

Drobiž.

Cesar se je vrnil.

Dunaj, 16. avgusta. Cesar se je nocoj vrnil iz nemškega glavnega stana v Reichenau.

Odlikovanja povodom cesarjevega rojstnega dne.

Dunaj, 16. avgusta. Povodom svojega rojstnega dne je objavil cesar lastnoročno pisanje, s katerim imenuje iznova osem oficirjev za viteze Marija-Terezijinega reda.

Dunaj, 16. avgusta. Generalnega polkovnika barona Stöger-Steinerja je imenoval cesar imeteljem 9. lovskega bataljona.

Dunaj, 16. avgusta. Da utrdi vezi med seboj in med honvedom — kakor pravi lastnoročno pismo — in da izrazi svoje priznanje, je odredil cesar, da bo nosil prvi honvedski polk njegovo ime.

Odgovorni urednik Franc Vrečar. Izdaja konzorcij „Novic“ v Ljubljani. Tiska Zadružna tiskarna v Ljubljani.